

20ο Νηπιαγωγείο Κοζάνης

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Υπεύθυνοι Εκπαιδευτικοί

Βασιλική Κουσζούδη και Ουρανία Γυφζάκη

Μαθητικό Δυναμικό

οι 46 μαθητές των 2 τμημάτων

Σχολικό Έτος 2017-2018

Σκοπός και Σζόχοι

Σκοπός του προγράμματος ήσαν η γνωριμία των μαθητών με τον κρόκο Κοζάνης, το κατεξοχήν αρωματικό φυτό της περιοχής και η διεύρυνση των γνώσεών τους για τα αρωματικά φυτά.

Η επίτευξη του σκοπού θα γινόταν με τη συλλογή και αποξήρανση των αρωματικών φυτών του κήπου μας, την εκμάθηση μύθων, παραδόσεων, αινιγμάτων και τραγουδιών.

Μεθοδολογία

Μέθοδος project

Μέθοδος βιωματικής προσέγγισης

Παρατήρηση

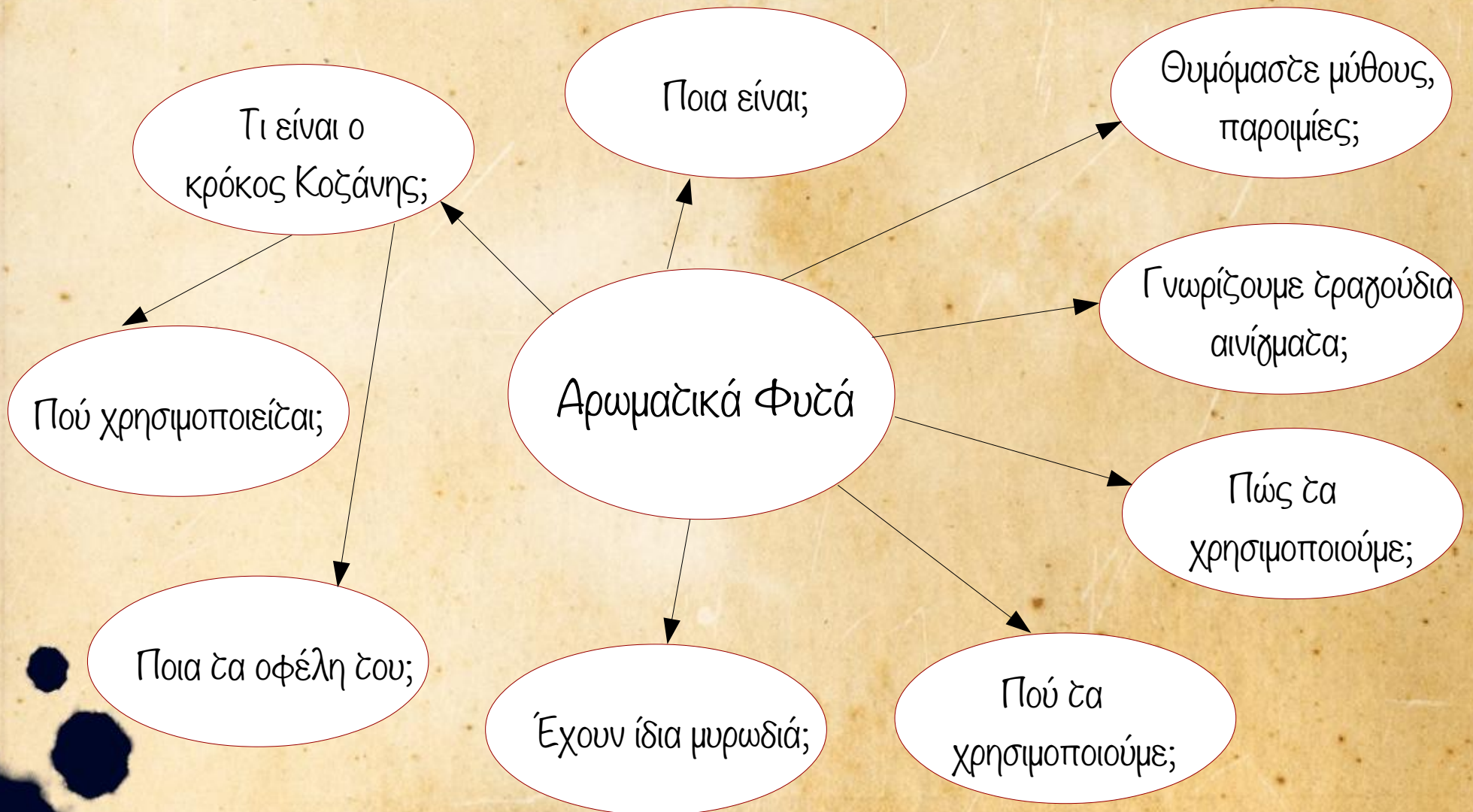
Έρευνα

Συζήτηση και καταγραφή απόψεων

Αξιοποίηση ΤΠΕ

Εννοιολογικός Χάρτης

Ερωτήματα μαθητών προς διερεύνηση

Αρώματα του Κήπου...

μυρίσαμε αρωματικά στον κήπο μας

Συλλογή

τα συλλέξαμε με τη βοήθεια χονέων

Αποξήρανση

τα δέσαμε και τα κρεμάσαμε για να αποξηρανθούν

Κρόκος στο νηπιαγωγείο

διαχωρίσαμε τα πέταλα, τα στίγματα
και τους στήμονες από τα άνθη του κρόκου

Ιδιότητες Κρόκου

και χρωματίσαμε το νερό με κρόκο Κοζάνης

Θρησκεία και Αρωμαρικά

μάθαμε για τον κρόκο και για το Άγιο Μύρο

ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΟΚΟ

- Σε ποιο νομό της χώρας μας καλλιεργείται ο κρόκος;
Κοζάνης Γρεβενών Φλώρινας
- Ποιο μήνα γίνεται η συγκομιδή του;
Σεπτέμβριο Οκτώβριο Νοέμβριο
- Τι χρώμα έχει το λουλούδι του;
κόκκινο πορτοκαλί μωβ άσπρο
- Τι χρώμα έχουν τα στίγματα του;
κίτρινο κόκκινο πράσινο μωβ
- Πόσα είναι τα στίγματά του;
6 2 5 3 4

Στη γραμμική β' η λέξη κρόκος γράφεται:

Το Άγιο Μύρο αποτελεί τροφή για το πνεύμα των Χριστιανών.
Σε ποιο από τα μυστήρια χρησιμοποιείται το Άγιο Μύρο;

Χρίσμα Θεία Ευχαριστία Γάμος

Πόσα είναι τα αρωματικά φυτά που προστίθενται στο λάδι και το κρασί για να γίνει η έψησις- μαγείρεμα του Αγίου Μύρου;

57 58 59 60

Κάποια από τα αρωματικά που χρησιμοποιούνται είναι:

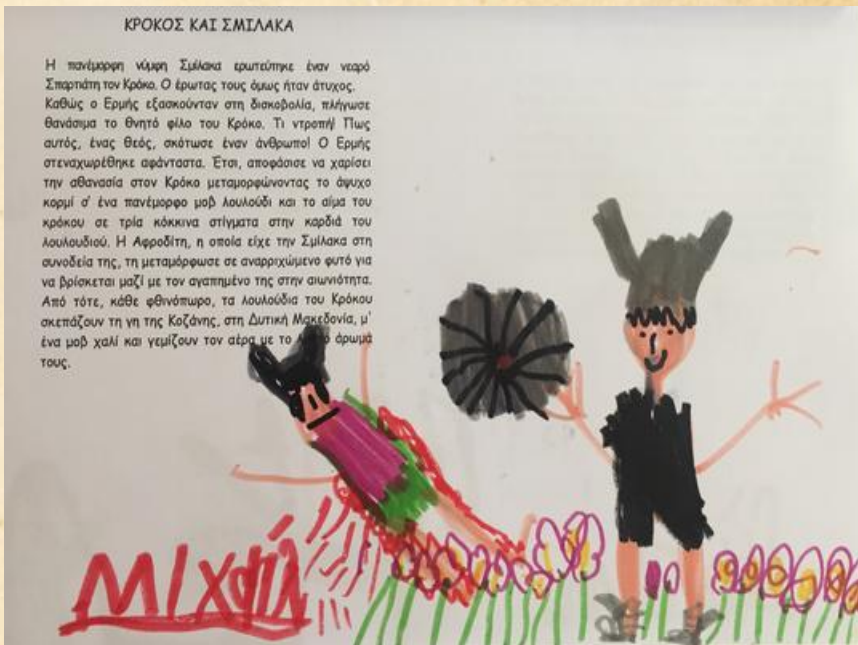
κρόκος ίριδα παπαρούνα πιπερόριζα τουλίπα πιπέρι

Αρχαίοι Ελληνικοί Μύθοι

γνωρίσαμε τον Κρόκο και τη Σμίλακα...

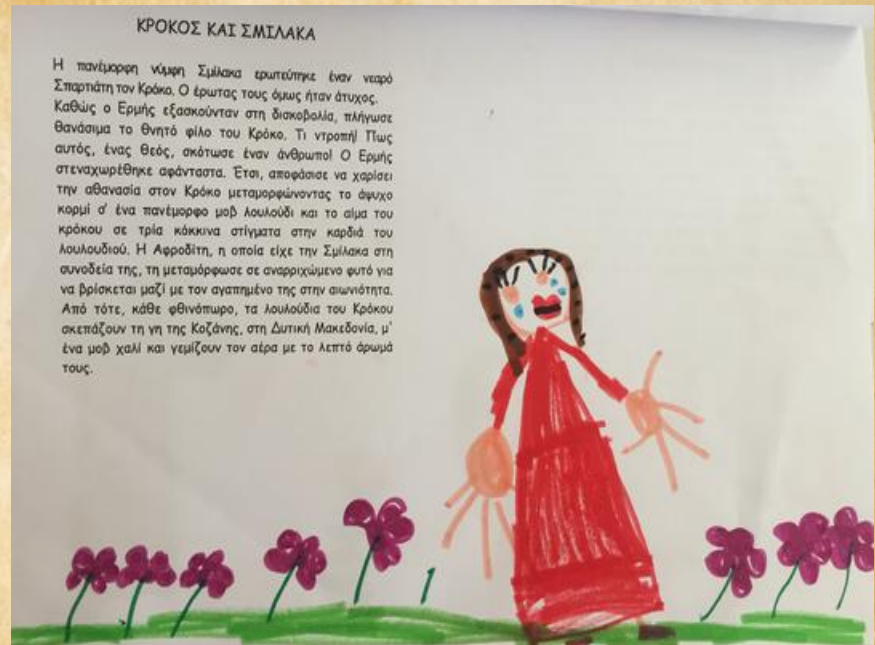
ΚΡΟΚΟΣ ΚΑΙ ΣΜΙΛΑΚΑ

Η πανέμορφη νέφη Σμίλακα ερωτεύτηκε έναν νεαρό Σπαρτιάτη τον Κρόκο. Ο έρωτας τους όμως ήταν άτυχος. Καθώς ο Ερμής εξασκούσαν στη διακαβολία, πλήγωσε θανάσιμα το θνητό φίλο του Κρόκο. Τι ντροπή! Πώς αυτός, ένας θεός, σκότωσε έναν άνθρωπο! Ο Ερμής στεναχωρήθηκε αφάνταστα. Έτσι, αποφάσισε να χαρίσει την αθανασία στον Κρόκο μεταμορφώνοντας το άψυχο κορμί σ' ένα πανέμορφο μωβ λουλούδι και το αίμα του Κρόκου σε τρία κόκκινα στίγματα στην καρδιά του λουλουδιού. Η Αφροδίτη, η οποία είχε την Σμίλακα στη συνοδεία της, τη μεταμόρφωσε σε αναρριχώμενο φυτό για να βρίσκεται μαζί με τον αγαπημένο της στην αιωνιότητα. Από τότε, κάθε φθινόπωρο, τα λουλούδια του Κρόκου σκεπάζουν τη γη της Κοζάνης, στη Δυτική Μακεδονία, μ' ένα μωβ χαλί και γεμίζουν τον αέρα με το λεπτό άρωμά τους.

ΚΡΟΚΟΣ ΚΑΙ ΣΜΙΛΑΚΑ

Η πανέμορφη νέφη Σμίλακα ερωτεύτηκε έναν νεαρό Σπαρτιάτη τον Κρόκο. Ο έρωτας τους όμως ήταν άτυχος. Καθώς ο Ερμής εξασκούσαν στη διακαβολία, πλήγωσε θανάσιμα το θνητό φίλο του Κρόκο. Τι ντροπή! Πώς αυτός, ένας θεός, σκότωσε έναν άνθρωπο! Ο Ερμής στεναχωρήθηκε αφάνταστα. Έτσι, αποφάσισε να χαρίσει την αθανασία στον Κρόκο μεταμορφώνοντας το άψυχο κορμί σ' ένα πανέμορφο μωβ λουλούδι και το αίμα του Κρόκου σε τρία κόκκινα στίγματα στην καρδιά του λουλουδιού. Η Αφροδίτη, η οποία είχε την Σμίλακα στη συνοδεία της, τη μεταμόρφωσε σε αναρριχώμενο φυτό για να βρίσκεται μαζί με τον αγαπημένο της στην αιωνιότητα. Από τότε, κάθε φθινόπωρο, τα λουλούδια του Κρόκου σκεπάζουν τη γη της Κοζάνης, στη Δυτική Μακεδονία, μ' ένα μωβ χαλί και γεμίζουν τον αέρα με το λεπτό άρωμά τους.

Αρχαίοι Ελληνικοί Μύθοι συνέχεια...

τη Φιλύρα και το Τριαντάφυλλο

ΦΥΛΥΡΑ

Η Φιλύρα ήταν μια από τις Ωκεανίδες νύμφες. Ήταν θεότητα των αρωματικών, της ευωδίας, της ομορφιάς και της ανάρρωσης. Τη Φιλύρα ερωτεύτηκε ο Κρόνος κι όταν τους ανακάλυψε η σύζυγός του, Ρέα, αυτός μεταμορφώθηκε σε άλογο για να διαφύγει της προσοχής της. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα από τη Φιλύρα και τον Κρόνο να γεννηθεί ο κένταυρος Χείρων, μισός άνθρωπος και μισός άλογο. Για να απαλύνει την ντροπή που ένιωθε η νύμφη, ο Κρόνος τη μεταμόρφωσε στο ομώνυμο δέντρο.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Η Χλωρίδα, θεά των λουλουδιών και της βλάστησης, βρήκε μια μέρα το άψυχο σώμα μιας νύμφης στο δάσος. Το πήρε και το μεταμόρφωσε σε λουλούδι. Κάλεσε τότε τους Θεούς: η Αφροδίτη, η θεά της αγάπης, χάρισε στο λουλούδι ομορφιά, ο Διόνυσος, ο Θεός του κρασιού πρόσθεσε νέκταρ για να του δώσει γλυκιά ευωδία, ο Ζέφυρος, ο Θεός του ανέμου, φύσηξε μακριά τα σύννεφα και έτσι ο Απόλλωνας, ο Θεός του ήλιου, μπόρεσε να λάμψει και να το κάνει να ανθίσει. Έτσι δημιουργήθηκε το τριαντάφυλλο και έγινε ο βασιλιάς των λουλουδιών.

Τραγούδια για Αρωματικά

τραγουδήσαμε το “Μμμ Μυρίσζε”

ΜΜΜ...ΜΥΡΙΣΤΕ

Μμμ...μυρίστε!Αααα!
Αρώματα της φύσης μας, αρώματα πολλά,
χορεύουνε στη μύτη μας και στέλνουν δυο φιλά.

Χικ, χικ...
Αν λόξιγκας σε έπιασε και θέλεις να κρυφτείς
κι αν έχεις πονοκέφαλο το δούσμο θε να πεις.

Ωχ, ωχ...
Λουμπάγκο αν σε έπιασε μπορείς να κουνηθείς;
Και για το στραβολαίμασμα θυμάρι να τριφτείς.

Αρώματα της φύσης μας, αρώματα πολλά,
χορεύουνε στη μύτη μας, μας κάνουνε καλά.

Στίχοι-Μουσική: Γωγώ Αγγελοπούλου

κωνσταντίνος

ΜΜΜ...ΜΥΡΙΣΤΕ

Μμμ...μυρίστε!Αααα!
Αρώματα της φύσης μας, αρώματα πολλά,
χορεύουνε στη μύτη μας και στέλνουν δυο φιλά.

Βzzzz...ρzzz
Θυμάρι, δενδρολίβανο οι μέλισσες ρουφούν,
της μνήμης μέλι βάλσαμο τα πνεύματα ξυπνούν.

Ααα...ααα...
Αν ύπνος δεν σου έρχεται λεβάντα να γευτείς
και πιες την αρμπαρόριζα σε πλάιο αν θα μπεις.

Αρώματα της φύσης μας, αρώματα πολλά,
χαϊδεύουνε τη μύτη μας κι η μνήμη μας ξυπνά.

Στίχοι-Μουσική: Γωγώ Αγγελοπούλου

ΣΤΑΙΣ ΡΟΞΑ

...Τραγουδιών συνέχεια

και “Η Άνοιξη Ξανάρχεται”

Η ΑΝΟΙΞΗ ΞΑΝΑΡΧΕΤΑΙ

Ξανά το ζουμπούλι στο σπίτι ήρθε
στο δρομάκι έχει ξανάρθει
η μέντα και ο δυόσμος.

Έλα του βασιλικού λουλούδι,
η Άνοιξη ξανάρχεται.
Έλα ουράνιο τόξο,
η Άνοιξη ξανάρχεται.

Το χελιδόνι επέστρεψε, φωλιά χτίζει,
στη γωνιά του μπαλκονιού
τη φωλιά χτίζει.

Ο Χειμώνας τ' άλογό του το άσπρο σέλωσε,
τον άνεμο και τη βροχή
στο διαόκι του έβαλε.

Η κυρά Λιακάδα με τα δάχτυλά της,
χρυσά και ζεστά,
στον κήπο τα δέντρα έχει ζεσάνει.

Στίχοι-Μουσική: Σαμίν Μπαχτσεμπάν

Η ΑΝΟΙΞΗ ΞΑΝΑΡΧΕΤΑΙ

Ξανά το ζουμπούλι στο σπίτι ήρθε
στο δρομάκι έχει ξανάρθει
η μέντα και ο δυόσμος.

Έλα του βασιλικού λουλούδι,
η Άνοιξη ξανάρχεται.
Έλα ουράνιο τόξο,
η Άνοιξη ξανάρχεται.

Το χελιδόνι επέστρεψε, φωλιά χτίζει,
στη γωνιά του μπαλκονιού
τη φωλιά χτίζει.

Ο Χειμώνας τ' άλογό του το άσπρο σέλωσε,
τον άνεμο και τη βροχή
στο διαόκι του έβαλε.

Η κυρά Λιακάδα με τα δάχτυλά της,
χρυσά και ζεστά,
στον κήπο τα δέντρα έχει ζεσάνει.

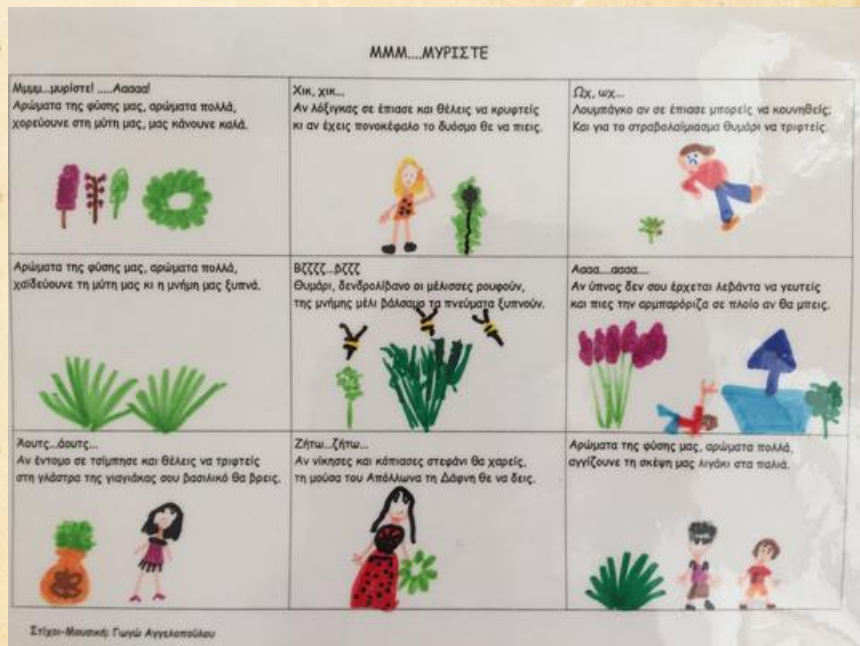
Στίχοι-Μουσική: Σαμίν Μπαχτσεμπάν

ΟΡΕΣΤΗΣ

Τα Τραχούδια μας

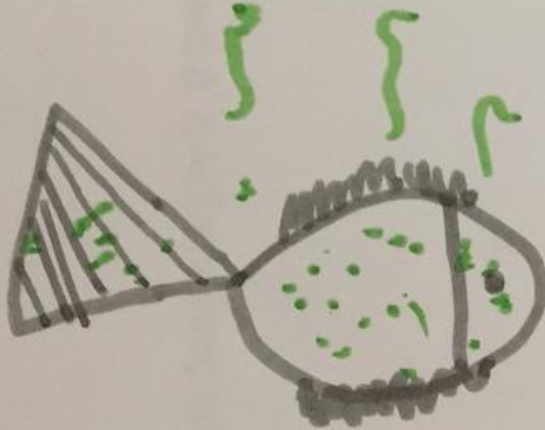
εικονογραφήσαμε τα τραχούδια των αρωματικών
(ομαδική εργασία)

Παροιμίες για Αρωματικά

μάθαμε και εικονογραφήσαμε δύο παροιμίες

Βρόμιο ψάρι, ρίγανη αγαπάει.

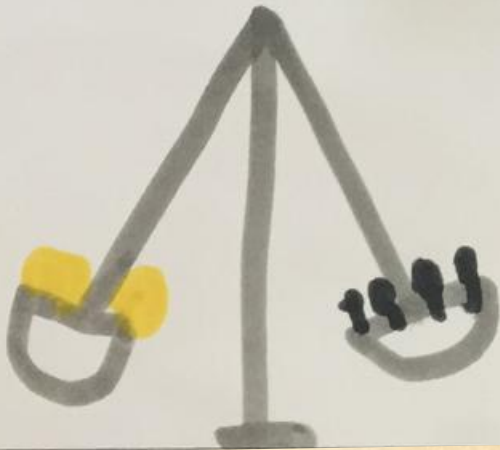
Κολοκύθια με ρίγανη.

Παροιμιών συνέχεια...

κι άλλες δύο

Το γαρούφαλο είναι μαύρο, μα πουλιέται με το δράμι.

Αναπαύεται στις δάφνες του.

Αινίγματα για Αρωματικά

μάθαμε και εικονογραφήσαμε δύο αινίγματα

Πορτοκαλιά ή κίτρινη με μαργαρίτα μοιάζει. Στο πρόσωπο η χάρη της πολύ καλά ταιριάζει. Μα και στην ιατρική γίνεται αντισηπτική και αντιβακτηριδιακή.

Τι είναι;

Καλεντούλα

Έχω το χρώμα της ελπίδας, πλέκω στεφάνια της πατρίδας.
Τι είναι;

Δάφνη

Αφέψημα με Φασκόμηλο

εξοιμάσαμε και ήπιαμε αφέψημα με φασκόμηλο

Μπισκόδα Βανίλιας και Κανέλας

φτιάξαμε μπισκόδα βανίλιας και κανέλας
με τη βοήθεια μητέρων

Κυρά Σαρακοστή

ζυμώσαμε την κυρά Σαρακοστή με αρωματικά και τη
διακοσμήσαμε με σπόρους και χαρίφαλα

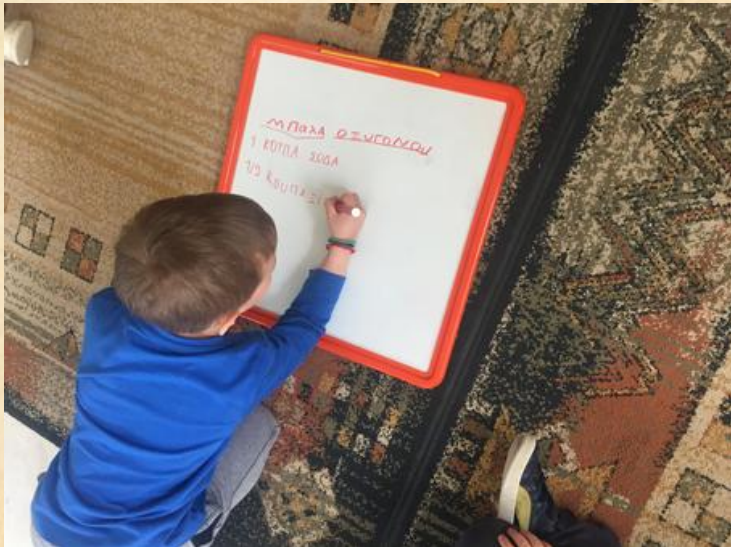
Μαρμελάδα Κορόμηλο με Βανίλια

και δοκιμάσαμε μαρμελάδα κορόμηλο με βανίλια
που έφτιαξε μια γιαγιά

Μπάλες Οξυγόνου

ετοιμάσαμε δώρα για τη γιορτή της μητέρας

Μπάλες Οξυχόνου

με ροδοπέζαλα και ροδέλαιο

Εισπνοές με Ευκάλυπτο

και κάναμε εισπνοές με αιθέρια έλαια

Γλώσσα και Αρωματικά

λύσαμε την ακροστοιχίδα των αρωματικών

Γλώσσα και Αρωματικά

συλλαβίσαμε αρωματικά και βρήκαμε ίδιες καθαλήξεις

Χρωμάτισε τόσα γουδιά όσα οι συλλαβές των παρακάτω αρωματικών φυτών.

κρόκος

καλεντούλα

ρίγανη

μαντζουράνα

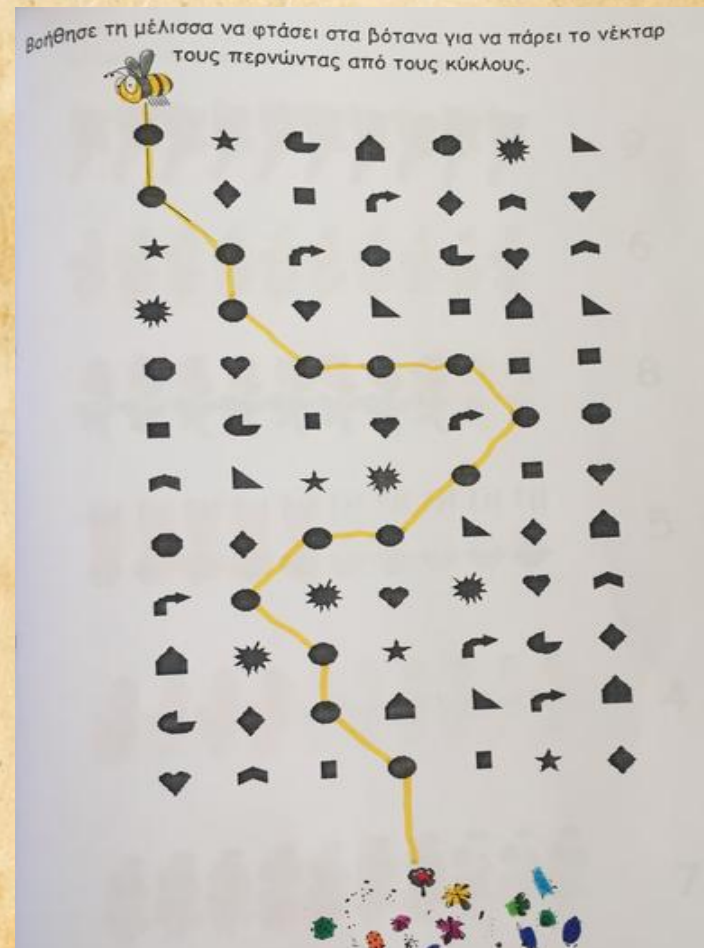
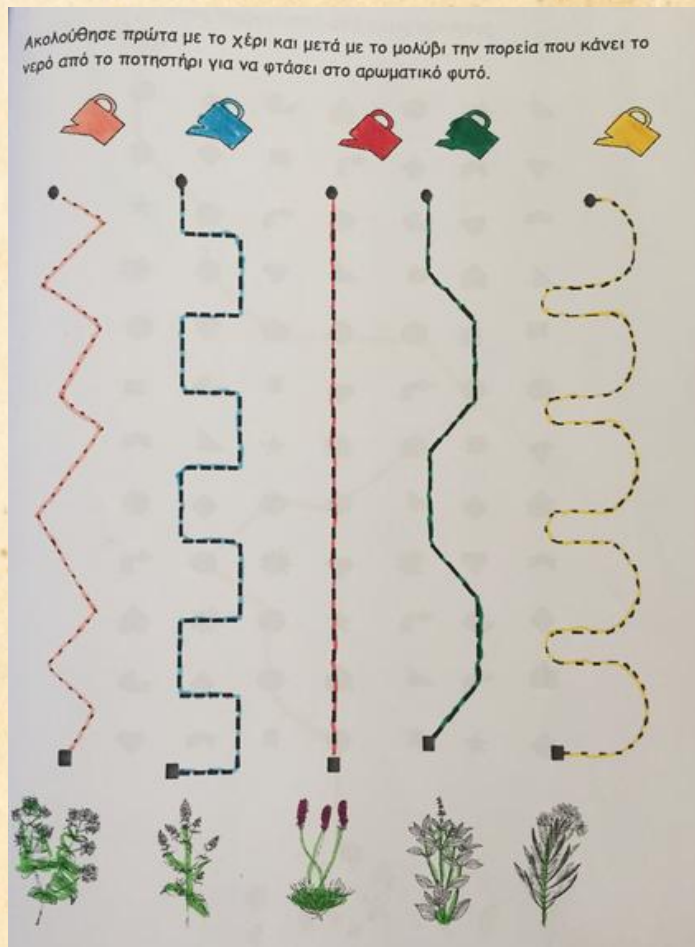
Χρωμάτισε τις τσαγιέρες και τα αντίστοιχα μ' αυτές φυτζίτνια, γαλάζιο για την κατάληξη -άκι, ροζ για -άδα και κίτρινο για -ούφος.

Teapot	Mug 1	Mug 2	Mug 3
-άκι	σκούφος	μπούφος	τζάκι
-άδα	τασάκι	καπάκι	χιονοφιλάδα
-ούφος	ομάδα	αγελάδα	δάδα

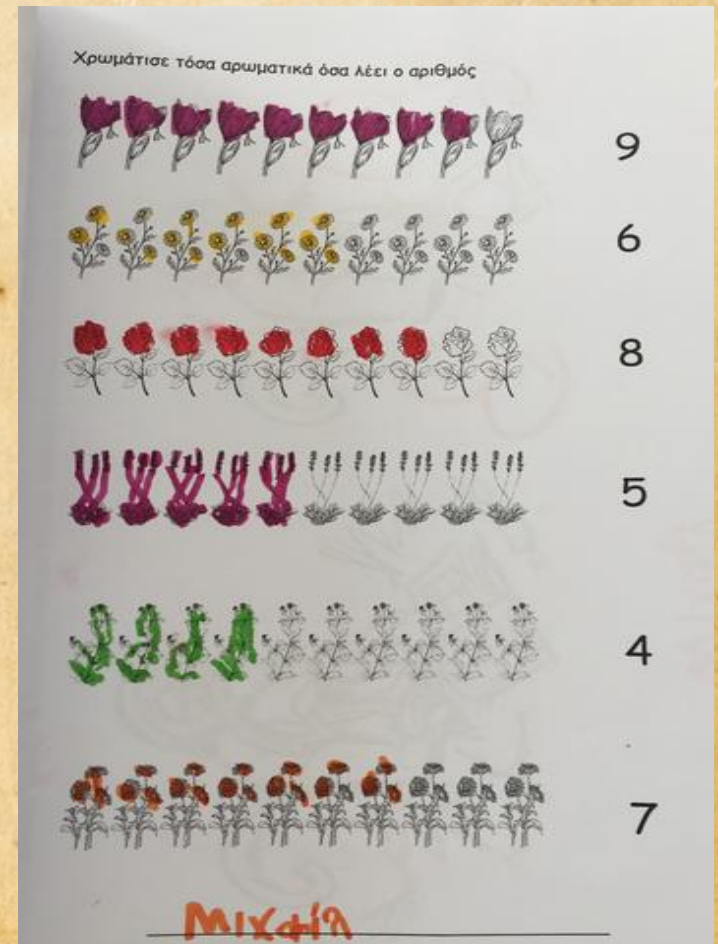
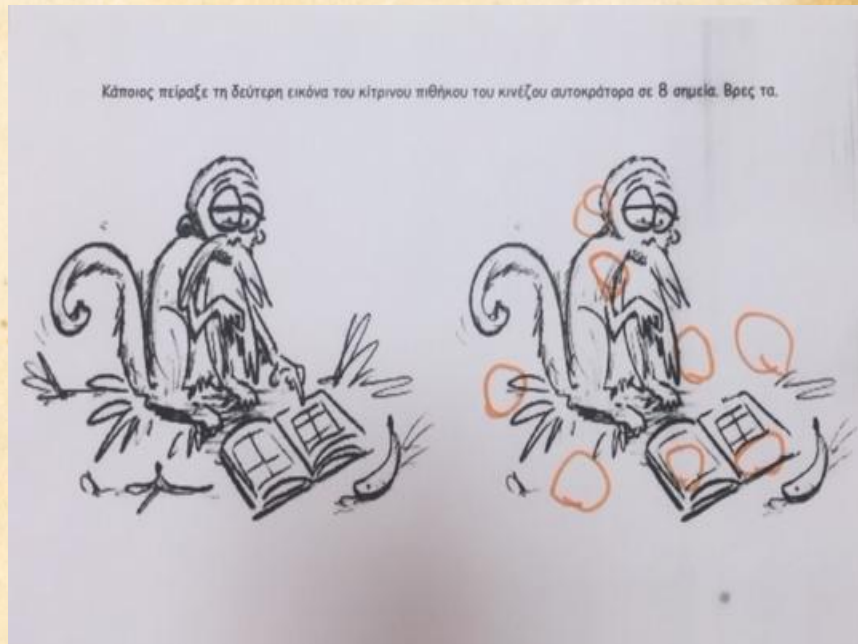
Μαθηματικά και Αρωματικά

ακολουθήσαμε διαδρομές και βγήκαμε από λαβύρινθο

Μαθηματικά με τον Κίτρινο Πίθηκο

βρήκαμε διαφορές και αντιστοιχίσαμε αριθμούς
με ποσότητες

Έκφραση και Δημιουργία με Αρωματικά

ζωγραφίσαμε κρίκους με μεικρή τεχνική

Εκπαιδευτική Επίσκεψη στον Κρόκο

επισκεφθήκαμε τον Αναγκαστικό Συνεταιρισμό
Κροκοπαραγωγών Κοζάνης

Παραγωγή και Συσκευασία του Κρόκου

και γνωρίσαμε τη διαδικασία συλλογής, ζύγισης και
συσκευασίας του

...στην Καρυδίτσα

στην Εξαιρία Προϊόντα Κρόκου Κοζάνης Α.Ε.Β.Ε.

Ροφήματα με Κρόκο

για συσκευασία ροφημάτων με κρόκο Κοζάνης και
αρωματικά

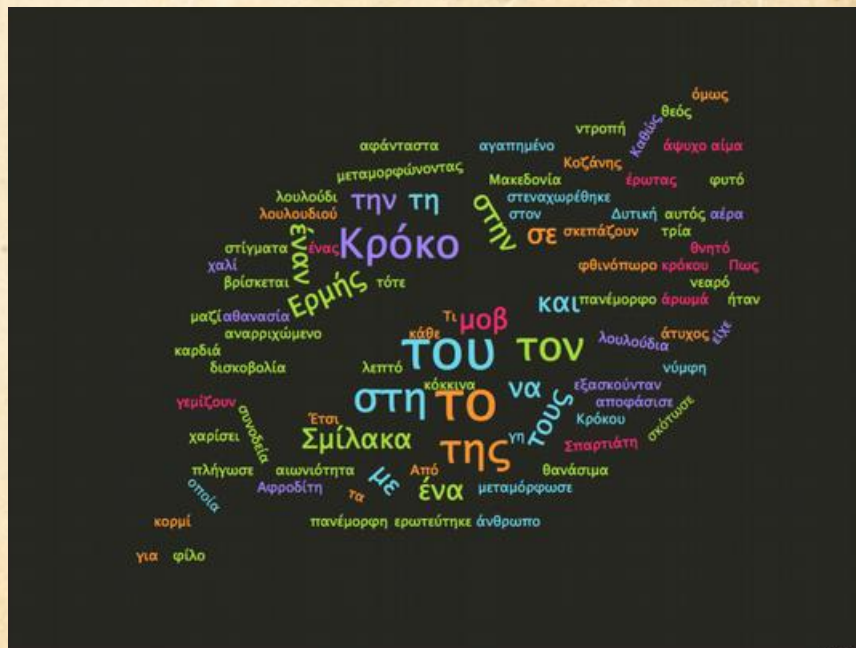
...και στην Κοζάνη

σε κατάστημα τροφίμων παρατηρήσαμε συσκευασμένα
αρωματικά

Αρωματικά και Τ.Π.Ε.

δημιουργήσαμε αφίσες με σύννεφα λέξεων στο wordclouds

Ρυζζλες και Αρωμαζικά

και παίζαμε στο jigsawplanet

Η Γωνιά των Αρωματικών

Οι Εργασίες μας σε Βιβλίο

2Οο Νηπιαγωγείο Κοζάνης

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
"Αρωματικών συνέχεια..."

Σχολικό Έτος 2017-2018

Ο Έπαινος Συμμετοχής

200 Νηπιαγωγείο Κοζάνης

ΕΠΑΙΝΟΣ

Απονέμεται

στον/στην
για τη συμμετοχή του/της στο πρόγραμμα
"Αρωματικών συνέχεια...".

Η Νηπιαγωγός

Ο Κήπος μας σήμερα...

Αξιολόγηση

Το Σεπτέμβριο του 2017 έγινε η συλλογή των αρωματικών και η απομάκρυνση ζιζανίων με τη βοήθεια των γονέων. Η σπορά και φύτευση νέων αρωματικών, που είχε προγραμματιστεί, δεν κατέστη δυνατή καθώς στις αρχές Δεκεμβρίου η ΔΕΔΗΕ, με άδεια από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Κοζάνης, προχώρησε σε έργα υποδείωσης ενός υποσταθμού της στο χώρο που είχε παραχωρηθεί από το Τμήμα Περιβάλλοντος του Δήμου Κοζάνης στο νηπιαγωγείο μας για κήπο. Ο κήπος μας δυστυχώς δεν υφίσταται. Η αποκατάσταση του κήπου μας, η οποία είχε συμφωνηθεί, δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα.

Παρά τα πρακτικά προβλήματα, η πορεία του προγράμματος ακολούθησε τον αρχικό σχεδιασμό. Η πλειονότητα των στόχων επιτεύχθηκε. Μέσω βιωματικών και επικοινωνιακών προσεγγίσεων επιχειρήθηκε η ενεργός συμμετοχή των μαθητών σε δραστηριότητες που συμβάλλουν στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους. Οι μαθητές γνώρισαν τον κρόκο Κοζάνης και ευαισθητοποιήθηκαν σχετικά με τα αρωματικά φυτά, τη χρήση αλλά και την προσοσία τους. Λόγω της ανωτέρας κατάστασης με τον κήπο ενισχύθηκε η έμφυτη περιέργειά τους και δραστηριοποιήθηκαν στην παρατήρηση και διερεύνηση αρωματικών φυτών στην εξοχή και στον κήπο τους, τα οποία έφεραν για το πρόγραμμα.

Πλούτισαν το λεξιλόγιό τους, καλλιέργησαν τον προφορικό λόγο με μύθους, τραγούδια, αινίγματα και παροιμίες και τη μαθηματική τους σκέψη με αντιστοιχίσεις, ταξινομήσεις και διαφορές. Εκφράστηκαν δημιουργικά με τη ζωγραφική και τις νέες τεχνολογίες. Ασκήθηκαν, εργάστηκαν ομαδικά και παρατηρήθηκε ανάπτυξη θετικού συναισθηματικού δεσμού των μαθητών των δύο τμημάτων.

Η υλοποίηση του προγράμματος καταγράφηκε ως μια πολλή θετική και εποικοδομητική εμπειρία.

Ευχαριστίες

Στο Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων

Στο Κ.Π.Ε. Μακρινίτσας

Στη γεωπόννο κ. Δήμητρα Χασιώτη

Στον Αναγκαστικό Συνεχαιρισμό Κροκοπαραγωγών
Κοζάνης

Στην εταιρία Προϊόντα Κρόκου Κοζάνης Α.Ε.Β.Ε.

Στο κατάστημα τροφίμων Delicatesen-Καραχιάννης